

Inderdaad is voorheen de val van den mensch van het hoogste gewicht geacht voor Staat en recht. En Jellinek had dan ook niet alleen uit de 17de en 18de eeuw heel wat meer namen kunnen noemen dan die van Maevius, Rachel, Alberti en Thomasius, maar doet ook voor deze eeuw zelfs uit Duitschland met de namen van Stahl en Von Mühler eene te beperkte greep.

Het is dan ook waarlijk geen wonder, dat op de beteekenis van den val voor Staat en recht telkens de aandacht is gevestigd. Reeds als men let op het woord van Guizot: „Je ne veux point faire ici de théologie; mais je me sers sans hésiter de ces termes qui sont les plus exacts et les plus clairs; le dogme du péché originel est l'expression et l'explication religieuse d'un fait naturel, le penchant inné de l'homme à la désobéissance et à la licence.” 3)

Groen van Prinsterer schreef in 1834, wat men ook terugvindt bij Guizot in zijn nog immer lezenswaard geschrift: *De la démocratie en France*, van het jaar 1849, en hetgeen Le Play voor het maatschappelijk leven zocht aan te toonen: „Beschouw onzen aanleg als niet in *Adam* bedorven, dan zijn de maatschappelijke instellingen aan de verbastering schuld. De gedachte ontstaat dat de Volken door betere Staatsregelingen gelukkiger zullen zijn. De Overheden worden voortaan als voogden beschouwd, wier magt, naarmate verlichting en beschaving toenemen, allengskens verminderen en eenmaal ophouden moet.” 4)

Door den val, zegt Puchta in zijne *Encyclopädie* (§ 4), is „die rechtliche Macht und die wirkliche Ausübung, Recht und Factum entzweit; wie er den Mensch mit der Natur in Kampf gesetzt hat, welcher nun abgerungen werden musz, was dem Menschen gebührt, und was sie nicht mehr freiwillig gewährt, wie also gegenüber der Natur rechtliche und factische Herrschaft geschieden ist, so hat er das Unrecht, d. h., die Trennung der factischen und rechtlichen Macht unter den Menschen hervorgebracht.”

Met meer of minder helder bewustzijn is onder de Christenheid van alle eeuwen het schoone woord van De Maistre beaamd: „Le péché originel explique tout, et sans lui on n'explique rien.” 5)